

تعیین روز ملی حسابدار

خرسندیم از آنکه پیرو اطلاعیه فدراسیون بین‌المللی حسابداران از انجمن‌ها و نهادهای حرفه‌ای عضو در سراسر جهان مبنی بر گرامی داشت هفته حسابداری در کلیه کشورها، سرانجام به همت انجمن حسابداران خبره و با همراهی و همدلی سایر تشکل‌ها و سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری در کشور، روز سه‌شنبه سیزدهم آذرماه تعدادی از پیشکسوتان، اساتید، فضلا و صاحب‌نظران حرفه حسابداری، در هتل ونوس تهران نشستی صمیمانه داشتند.

در این مراسم استاد محترم جناب آقای مصطفی علی‌مدد در خصوص بزرگداشت حرفه حسابداری، دکتریداله مکرمی در زمینه فعالیت‌های فدراسیون بین‌المللی حسابداران، سخنانی به سمع و نظر حضار عرضه داشتند و در ادامه نمایندگان جامعه حسابداران رسمی، انجمن حسابداران خبره، سازمان حسابرسی، انجمن حسابداری و انجمن مدیران مالی حرفه‌ای کشور طی سخنان کوتاهی پیام تبریک خود را به حسابداران کشور اعلام نمودند. در انتها پس از بحث و تبادل نظر، سرانجام روز پانزدهم آذرماه هر سال (ششم دسامبر) به عنوان روز ملی "حسابدار" در کشور تعیین گردید. به لحاظ اهمیت و آگاهی علاقه‌مندان، متن کامل بیانات استاد بزرگوار آقای مصطفی علی‌مدد تحت عنوان "بزرگداشت حرفه حسابداری" در زیر درج می‌گردد. امید است همه ساله در این تاریخ به مناسبت گرامی داشت "حرفه حسابداری و جایگاه حسابدار" شاهد برگزاری مراسم باشکوه در سراسر کشور باشیم.

به رعایت موی سفید، دوستان از من خواستند که خیرمقدمی حضورتان عرض کنم و هفته جهانی حسابداری را که فدراسیون بین‌المللی حسابداران به مناسبت سی‌امین سال تاسیس خود اعلام کرده به یکایک شما تبریک بگویم، تا آنجا که می‌دانم تاکنون روزی به عنوان روز حسابدار و هفته‌ای به عنوان هفته حسابداری در هیچ یک از کشورهای جهان نام‌گذاری نشده و اقدام فدراسیون بین‌المللی حسابداران در هر حال مبارک است. انتظار داریم که در تقویم ملی کشور ما هم روزی را به حسابداران اختصاص دهند:

- آن روز را جشن بگیریم؛
  - از همکاران و هم‌پیشگانی که در عرصه عمل و نظر و رشد جوامع حرفه‌ای فعالیت چشم‌گیری داشته‌اند قدردانی کنیم؛ و
  - بزرگان و پیشگامان حسابداری حرفه‌ای را ارج بگذاریم.
- به نظرمان رسید که جا دارد در این جلسه از پیشگامان حسابداری در ایران و در گذر زمان یاد کنیم و یاد و خاطره‌شان را گرامی بداریم.

سرزمین ما ایران، یکی از گاهواره‌های تمدن بشری است و می‌دانیم که حسابداری با تمدن همزاد است. الواح گلین یا سفالینی که از قسمت خزانه تخت جمشید به دست آمده و تعداد زیادی از آنها برای خوانده شدن در دانشگاه شیکاگو به ودیعه گذاشته شده نشانه پیدایش و پیشرفت حسابداری در تمدن هخامنشی است. در این اسناد، حسابداران در شمار کارگران آزاد - در مقابل کارگران برده - قلمداد شده‌اند که برحسب توانایی از یک شیکل تا ۷/۵ شیکل مزد می‌گرفته‌اند. تدوین نظام پولی جامعی در دوره سلطنت داریوش اول برپایه طلا و نقره با رابطه مبادله ثابت و استقرار نظام ممیزی و ثبت و ضبط املاک مزروعی و محصول در دوران ساسانی از پیشرفت‌های حسابداری در دوران باستان حکایت می‌کند. در تمدن اسلامی، مطالب بدیع محمد ابوالوفای جوزجانی در سده چهارم هجری قمری (مطابق با قرن دهم میلادی) به زبان عربی با عنوان علم حساب برای کاتبان و کاسبان و معرفی نوشته شده است. با توجه به ترجمه این اثر به زبان ایتالیایی توسط لئوناردو فیبوناچی ریاضیدان مشهور، گمان می‌رود که مضمون آن بر اثر معتبر و ماندگار پاچولی چکیده حساب، هندسه، نسبت و تناسب در قرن پانزدهم میلادی تأثیر بسیار داشته است. حتی در دوران نزول و رکود نسبی کشور در دوره قاجار، رساله فروغستان نوشته محمد مهدی فروغ اصفهانی را می‌بینیم که در سال ۱۳۲۵ هجری قمری نزدیک به دوست سال

پیش نوشته شده و به توضیح حساب سیاق و چگونگی نگهداری حساب‌ها و حتی آداب و رفتار حسابداران و مستوفیان مالیاتی می‌پردازد.

حسابداری دوطرفه یا حسابداری جدید از اوایل سده بیستم میلادی از طریق موسسات خارجی به ویژه بانک شاهی و شرکت نفت به ایران راه یافت و مولفان و پیشگامان متعددی در اوج آن در ایران نقش داشته‌اند که یکی از چهره‌های بارز آن؛ مرحوم علی اصغر آموخته رئیس وقت حسابداری بانک ملی است که دو کتاب در سال ۱۳۳۶ شمسی تألیف کرد که یکی درباره حسابداری عمومی و دیگری درباره حسابداری عملیات بانکی بود، مرحوم آموخته این کتاب‌ها را با هزینه شخصی به چاپ رسانیده و تشکر وی در مقدمه کتاب از آقای امیر خسروی، رئیس کل بانک ملی، که دستور داده برای چاپ این کتاب‌ها مبلغی به ایشان وام داده شود، موبد این امر است. مرحوم ابوالقاسم خردجو، مرحوم اسمعیل عرفانی و مرحوم حسن سجادی‌نژاد از نخستین حسابداران تحصیلکرده‌ای بودند که در ایجاد آموزشگاه عالی حسابداری شرکت نفت در دهه ۱۳۳۰ نقش داشتند. مرحوم اسمعیل عرفانی علاوه بر چند سال مدیریت این دانشکده، نخستین کتاب حسابداری مدیریت و نخستین کتاب حسابرسی در ایران را تألیف کرد و مرحوم حسن سجادی‌نژاد در طول عمر پربرکتش، علاوه بر کوشش بسیار در توسعه و بهبود کیفیت آموزش در دانشکده حسابداری نفت که سال‌ها مدیریت آن را به عهده داشت، کتاب‌های متعددی را در زمینه حسابداری، حسابداری صنعتی و هزینه‌یابی تألیف کرد که هنوز هم مورد استفاده است.

هم‌زمان و موازی با ایجاد دانشکده حسابداری نفت در دهه ۱۳۳۰ موسسه علوم اداری و بازرگانی در دانشکده حقوق دانشگاه تهران ایجاد شد که با کوشش و مساعی استاد دکتر فضل‌اله اکبری در اوایل دهه ۱۳۴۰ به صورت دانشکده علوم اداری و بازرگانی دانشگاه تهران درآمد و استادان کوشنده‌ای چون مرحوم دکتر علی وثوق داشت که تمام عمر خود را صرف تدریس و تألیف کتاب‌های درسی کرد. دکتر اکبری در سال‌های پایانی زندگی چند سالی با مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی در سازمان حسابرسی همکاری داشتند که علاوه بر کتاب‌های قبلی چندین اثر تازه در زمینه حسابداری پدید آوردند که آخرین آن فرهنگ اصطلاحات حسابداری است.

استاد دکتر عزیز نبوی در اواخر دهه ۱۳۳۰ تدریس حسابداری را در دانشگاه ملی آن روز آغاز کرد و در اوایل دهه ۱۳۴۰ موسسه عالی حسابداری را به عنوان نخستین موسسه آموزش عالی خصوصی ایجاد کرد که تعداد زیادی از حسابداران کنونی از شاگردان ایشان هستند. علاوه بر این، دکتر نبوی کتاب‌های متنوع و متعددی به روش تحقیق علمی در رشته‌های مختلف حسابداری نوشت که هنوز هم مورد استفاده‌اند. معمولاً در چنین جلساتی کمتر به سپاس و ستایش از پیشگامان دانش و پیشکسوتان زنده می‌پردازیم. من هم قصد ندارم که از استادان، مولفان و کوشندگان در ایجاد جوامع حرفه‌ای حسابداری که اغلب در این جلسه حضور دارند نامی ببرم. اما به نظر می‌رسد که ذکر خیری از دو عزیزی که فعلاً در ایران نیستند لازم باشد؛ از استاد پرویز افتخار جواهری که علاوه بر تألیف کتاب و سال‌ها تدریس در دانشکده حسابداری نفت در دوام و بقای انجمن حسابداران خیره ایران نقشی اساسی داشتند؛ و از استاد دکتر رضا شباهنگ که در سال‌های همکاری با مرکز تحقیقات حسابداری، تألیفات متعددی در زمینه حسابداری مدیریت و مدیریت مالی داشتند و در برقراری دوره دکترای حسابداری در دانشگاه آزاد اسلامی نقشی سازنده ایفا کردند.

با آرزوی سلامت و طول عمر برای این دو عزیز و همه کسانی که در پیشبرد دانش و فرهنگ در ایران موثرند و با تشکر از شما با شعری از خانم ژاله اصفهانی به مطالبم خاتمه می‌دهم:

زندگی صحنه یکتای هنرمندی ماست

هرکسی نغمه خود خواند و از صحنه رود

صحنه پیوسته بجاست

خرم آن نغمه که مردم بسپارند به یاد.